

ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ НЫЗАМЫ

15.12.1997-ж. №295/І

БИЛИМЛЕНДИРИҮ ХАҚҚЫНДА

(жаңа редакция)

Усы Нызамға төмендегилерге муўапық өзгерислер киргизилген:

30.09.2014-ж. 229/ХVІ-санлы ҚР Нызамы

18.08.2018-ж. 167/ХХІІ-санлы ҚР Нызамы

І. Улыўма режелер

1-статья. Нызамның мақсети

Бул нызам пуқараларға билим, тәрбия бериў, кәсип-өнер үйретиўдин хуқықый тийкарларын белгилейди хәм ҳәр бир адамның конституциялық билим алыў хуқықын тәмийинлеўге қаратылған.

2-статья. Билимлендириў хаққындағы нызам актлери

Билимлендириў хаққындағы нызам актлери усы Нызамнан хәм басқа да Нызам хужетлеринен ибарат. Егер Өзбекстан Республикасының халықаралық шәртамасында билимлендириў хаққындағы Нызам актлериндегиден өзгеше қәделер белгиленген болса, онда халықаралық шәртнама режелери қолланылады.

3-статья. Билимлендириў тараўындағы мәмлекетлик сиясаттың тийкарғы принциплери

Билимлендириў Қарақалпақстан Республикасының жәмийетлик раўажланыўында артықмашлыққа ийе тараў деп жәрияланады.

Билимлендириў тараўындағы мәмлекетлик сиясаттың тийкарғы принциплери төмендегилерден ибарат:

билимлендириў хәм тәрбияның инсанийлық, демократиялық сыпатта екенлиги;

билимлендириўдин үзликсизлиги хәм избе-излиги;

улыўма орта, орта арнаўлы, кәсип-техникалық билим бериўдин мәжбүрийлиги;

академиялық лицейде ямаса кәсип-өнер колледжинде орта арнаўлы билим алыўдың ықтыярлылығы;

билимлендириў системасының пуқаралық екенлиги;

мәмлекетлик билимлендириў стандартлары шегинде билим алыўдың хәмме ушын ашықлығы;

билимлендириў бағдарламаларын таңлаўда олардың бирден-бир хәм дифференцияласқан көз-қараста болыў шәртлиги;

билимли болыўды ҳәм уқыпты хошаметлеў зәрүрлиги;
билимлендириў системасында мәмлекетлик ҳәм жәмийетлик басқарыўдың муўапықлығы лазым болып табылады.

4-статья. Билим алыў ҳуқықы

Жынысы, тили, жасы, расасы, миллети, көз-қараслары, динге мүнәсибети, социаллық шығысы, хызмет түри, жәмийетлик жағдайына, жасаў орнына, Қарақалпақстан аймағында қанша ўақыт жасағанлығына ғәрезсиз, ҳәр бир пуқараға билим алыўда тең ҳуқықлар кепилликлери тәмийинленеди.

Билим алыў ҳуқықы:

мәмлекетлик ҳәм мәмлекетлик емес билимлендириў мәкемелерин раўажландырыў;

өндиристен қол үзип ҳәм қол үзбей билим алыўды шөлкемлестириў;

билимлендириў ҳәм кадрлар таярлаўдың мәмлекетлик бағдарламалары тийкарында тегин оқытыў, сондай-ақ билимлендириў мәкемлеринде шәртнама тийкарында төлеў есабынан қәнигеликке үйретиў;

барлық түрдеги билимлендириў мәкемелериниң питкериўшилери кейинги басқыштағы оқыў орынларына кириў пайытында тең ҳуқықларға ийе болыўын белгилеў;

семьяда ямаса өзи ғәрезсиз түрде билим алған пуқараларға аккредитациядан өткен билимлендириў мәкемелеринде экстернат тәртибинде аттестациядан өтиў ҳуқықын беріў арқалы тәмийинленеди.

Басқа мәмлекетлердиң пуқаралары Қарақалпақстан Республикасында Өзбекстан Республикасының халықаралық шәртнамаларына муўапық тәлим алыў ҳуқықына ийе.

Республикада жасап атырған пуқаралығы болмаған адамлар билим алыўда Қарақалпақстан Республикасы пуқаралары менен теңдей ҳуқықларға ийе.

5-статья. Педагогикалық жұмыс пенен шуғылланыў ҳуқықы

Жоқары әдеп-икрамлылық пазыйлетлерге, тийисли мағлыўматқа ҳәм кәсиплик таярлыққа ийе болған адамлар педагогикалық жұмыс пенен шуғылланыў ҳуқықына ийе.

Педагог хызметкерлерди жоқары оқыў орынларына жұмысқа қабыл етиў Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңеси тастыйықлаған Режеге муўапық иске асырылады.

Суд ҳүкимине тийкарланған ҳалда хызмет ислеўи шекленген ҳәм қадаған етилген адамлардың билимлендириў мәкемелеринде педагогикалық жұмыс пенен шуғылланыўына жол қойылмайды.

6-статья. Билимлендириў мәкемесиниң ҳуқықый статусы

Билимлендириў мәкемесин аккредитациялаў тийисли мәмлекетлик уйымлар тәрәпинен аттестацияға тийкарланып әмелге асырылады.

Билимлендириу мәкемелери юридикалық тәреп болып, ыызам актлеринде белгиленген тәртипте дүзиледи. Мәмлекетлик емес билимлендириу мәкемелери Қарақалпақстан Республикасының Министрлер Кеңеси белгилеген тәртипте мәмлекетлик дизимнен өткен ўақыттан баслап юридикалық тәреп ҳуқықына ийе болады.

Билимлендириу мәкемеси ыызам актлерине муўапық ислеп шығылған Устав тийкарында жумыс алып барады.

Билимлендириу мәкемеси аттестация нәтийжелерине муўапық мәмлекетлик аккредитациядан ада етилиуи мүмкин.

Билимлендириу мәкемелери оқыу-тәрбия комплекслерине, оқыу-илимий ислеп шығаруу бирлеспелерине ҳәм ассоциацияларына бирлесиу ҳуқықына ийе.

Билимлендириу мәкемелери Уставта белгиленген ўазыйпаларына муўапық төлемли билимлендириу хызметлерин көрсетиу, сондай-ақ исбилерменлик жумысының басқа да түрлери менен шуғылланыу ҳуқықына ийе.

7-статья. Мәмлекетлик билимлендириу стандартлары

Мәмлекетлик билимлендириу стандартлары улыма орта, орта арнаулы, кәсип-өнер ҳәм жоқары билим мазмунына және сыпатына қойылатуғын тийкарғы талапларды белгилейди. Мәмлекетлик билимлендириу стандартларын орынлау Қарақалпақстан Республикасының барлық билимлендириу мәкемелери ушын мәжбүрий болып табылады.

8-статья. Билим бериу тили

Билимлендириу мәкемелеринде билим бериу тилинен пайдаланыу тәртиби «Мәмлекетлик тил ҳаққында»ғы Қарақалпақстан Республикасының ыызамы менен иретлестириледди.

II. Билимлендириу системасы ҳәм оның түрлери

9-статья. Билимлендириу системасы

Қарақалпақстан Республикасының билимлендириу системасы төмендегилерди өз ишине қамтыйды:

мәмлекетлик стандартларға муўапық билимлендириу бағдарламаларын әмелге асыруушы мәмлекетлик ҳәм мәмлекетлик емес билимлендириу мәкемелери;

билимлендириу системасының ҳәрекет етиуи ҳәм раўажланыуын тәмийинлеу ушын зәрүр болған үгит-нәсият жумысларын орынлаушы илимий-педагогикалық мәкемелер;

билимлендириу тарауындағы мәмлекетлик басқаруу уйымлары, сондай ақ оларға қараслы кәрханалар, мәкемелер ҳәм шөлкемлер;

Қарақалпақстан Республикасының билимлендириу системасы бирден-бир ҳәм үзликсиз болып табылады.

10-статья. Билимлендириу түрлери

Қарақалпақстан Республикасында билимлендириу жұмыслары төмендегише әмелге асырылады:

- мектепке шекемги билим бериу;
- улыуа орта билим бериу;
- орта арнаулы, кәсип-техникалық билим бериу;
- жоқары билим бериу;
- жоқары оқыу орнынан кейинги билим бериу;
- кадрлардың кәнигелигин арттыруу хәм оларды қайта таярлау;
- мектептен тысқары билим бериу.

11-статья. Мектепке шекемги билим бериу

Мектепке шекемги билим бериу баланы саламат хәм жетик, мектепте оқыуға таярланған түрде кәнигелестириу мақсетин гөзлейди.

Билим бериу алты яки жети жасқа дейин семьяда, балалар бақшасында хәм меншик түриндеги ғәрезсиз басқа да билимлендириу мәкемелеринде алып барылады.

12-статья. Улыуа орта билим бериу

Улыуа орта билим бериу басқышлары төмендегише:

- басланғыш билим бериу I-IV класслар);
- улыуа орта билим бериу (I-IX класслар).

Басланғыш билим бериу улыуа орта билим алыу ушын зәрүр болған сауаттылық, билим хәм көнигиу тийкарларын қәлиплестириуға қаратылған. Мектептин биринши класына балалар алты яки жети жастан баслап қабыл етиледи.

Улыуа орта билимлендириу билимнің зәрүр көлемин береди, ғәрезсиз пикир жүргизиу, шөлкемлестириушилик қәбилети хәм әмелий тәжирийбе көнликпелерин рауажландырады, дәслепки түрде кәсипке бағдарлауға хәм билимлендириудин нәубеттеги басқышын таңлауға жәрде береди.

Балалардың қәбилетин, уқыбын рауажландыруу ушын арнаулы мектептер шөлкемлестирилиуи мүмкин.

13-статья. Орта арнаулы хәм кәсип-техникалық билим бериу

Орта арнаулы хәм кәсип-техникалық билим алыу мақсетинде хәр бир адам улыуа орта билими тийкарында академиялық лицейде яки кәсип-техникалық колледжде оқыудың бағдарларын ықтыярлы түрде таңлау хуқықына ийе.

Академиялық лицейлер менен кәсип-техникалық колледжлер ийеленген кәсип-өнер бойынша ислеу хуқықын беретуғын хәм бундай жұмысты яки тәлимди нәубеттеги басқышта дауам етиу ушын тийкар болатуғын орта арнаулы, кәсип-техникалық билимин береди.

Академиялық лицей оқыушыларының интеллектуал қабилетлерин жедел өсириүди, олардың терең дифференцияластырылған хәм кәсип-өнерге бағдарланған билим алыуын тәмийнлейтуғын үш жыллық орта арнаулы оқыу орны болып табылады.

Кәсип-техникалық колледжи оқыушылардың кәсип-өнерге бейимлигин, кәсиплик шеберлигин терең рауажландырыуды, таңланған кәсип бойынша бир ямаса бир неше қәнигелик алыуды тәмийнлейтуғын үш жыллық орта кәсип-техникалық оқыу орны болып табылады.

14-статья. Жоқары билим бериү

Жоқары билим бериү жоқары маманлықтағы қәнигелерди таярлауды тәмийнлейди.

Жоқары мағлыұматлы қәнигелер таярлау жоқары оқыу орынларында (университетлер, академиялар, институтлар хәм жоқары мектептер, басқа да билимлендириү мәкемелери) орта арнаулы, кәсип-техникалық билим тийкарында әмелге асырылады.

Жоқары билим бериү төмендегидей еки басқышта әмелге асырылады:

Биринши – бакалавриат оқыу мүддети кеминде төрт жыл болған хәм жоқары билимлендириү бағдарларының бири бойынша базалық, иргели билим беретуғын жоқары билим бериү басқышы.

Екинши – магистратура кеминде еки жыл дауам ететуғын хәм анық қәнигелик бойынша бакалавриат тийкарында жоқары билим беретуғын басқыш.

Пуқаралар екинши хәм оннан кейинги жоқары мағлыұматты оқыу орнының басшылығы менен дүзилген еkitәреплилик шәртнама тийкарында алыу хуқықына ийе.

15-статья. Жоқары оқыу орнынан кейинги билим бериү

Жоқары оқыу орнынан кейинги билим бериү жәмийеттиң жоқары маманлықтағы илимий хәм илимий-педагогикалық кадрларға болған талабын қанаатландырыуға қаратылған. Жоқары оқыу орнынан кейинги билим бериү жоқары оқыу орынлары хәм илимий-изертлеу мәкемелеринде (таяныш докторантура, докторантура, ғәрезсиз излениушилик) алыныуы мүмкин. *(ҚР ЖК 30.09.2014-ж. 229/XVI-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киргизилген), (ҚР ЖК 18.08.2018-ж. 167/XXII-санлы ҚР Нызамына тийкар өзгерислер киргизилген)*

Илимий хәм илимий-педагогикалық кадрларды таярлау, илимий дәреже хәм илимий атақлар бериү тәртиби нызам актлеринде белгиленеди. *(ҚР ЖК 30.09.2014-ж. 229/XVI-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киргизилген)*

16-статья. Кадрлардың қәнигелигин жоқарылатыу хәм оларды қайта таярлау

Кадрлардың қәнигелигин жоқарылатыу хәм қайта таярлау олардың кәсиплик билимлерин, көникпелерин тереңлестиреүди және жаңалауды тәмийнлейди.

Кадрлардың маманлығын арттырыу хэм оларды қайта таярлау тәртіби Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңеси тәрәпинен белгиленеди.

17-статья. Мектептен тысқары билим бериу

Балалардың, өспиримлердің жеке тәртиптеги талаптарын қанаатландырыу, олардың бос уақытын хэм дем алыуын тәмийинлеу мақсетинде мәмлекетлик уйымлар, жәмийетлик бирлеспелер, сондай ақ басқа да юридикалық, физикалық тәрәплер олар ушын мәдений-эстетикалық, илимий, техникалық, спорт хэм басқа да бағдарларда мектептен тысқары билимлендириуи шөлкемлестириу мүмкин.

Мектептен тысқары билим бериу мәкемелерине балалар, өспиримлер дәретиушилик сарайлары, үйлери, клублары менен орайлары, балалар-өспиримлердің спорт, көркем-өнер, музыка мектеплери, студиялар, китапханалар, саламатландырыу мәкемелери хэм басқа мәкемелер киреди.

Мектептен тысқары билимлендириу мәкемелерин шөлкемлестириу хэм олардың жұмыс алып барыу тәртіби нызам актлеринде белгиленеди.

18-статья. Семьядағы билим алыу хэм ғәрезсиз рәуиште билим бериу

Мәмлекет семьяда билим алыуға хэм ғәрезсиз рәуиште билим бериуге көмеклеседи. Балаларды семьяда оқыту хэм ғәрезсиз рәуиште билим алыуын тәмийинлеу тийисли билимлендириу мәкемелериниң бағдарламалары тийкарында әмелге асырылады. Билим алыушыларға үәкилликли мәмлекетлик мәкемелер тәрәпинен методикалық мәсләхәт хэм басқа да жәрдемлер бериледи.

19-статья. Билимлендириу ҳаққындағы ҳужжетлер

Аккредитацияланған билимлендириу мәкемелериниң питкериушилерине мәмлекет тәрәпинен тастыйықланған үлгидеги мағлыұмат ҳаққында ҳужжет (аттестат, диплом, сертификат, гүүалық) бериледи. Мәмлекет тәрәпинен тастыйықланған үлгидеги мағлыұмат ҳаққында ҳужжет семьяда билим алған яки ғәрезсиз түрде билим алған хэм аккредитацияланған билимлендириу мәкемелериниң тийисли билим бериу бағдарламалары бойынша эксперт тәртипте имтиханлар тапсырған адамларға да бериледи, мәмлекетлик билим бериу мәкемелеринде оқытылыуы шәрт болған хэм дизими Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңеси тәрәпинен белгилеп қойылған қәнигелер буған кирмейди.

Жоқары мағлыұмат ҳаққындағы дипломға өзлестирилген пәнлер дизими, олардың көлемлери хэм пәнлерге қойылған бағалар жазылған қосымша тигиледи.

Диссертация жақлаған адамларға белгиленген тәртипте философия докторы (Doctor of Philosophy (PhD)) ямаса илим докторы (Doctor of Science (DSc)) илимий дәрежеси бериледи хэм мәмлекет тәрәпинен тастыйықланған үлгидеги диплом тапсырылады. *(ҚР ЖК 30.09.2014-ж. 229/XVI-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киргизилген), (ҚР ЖК 18.08.2018-ж. 167/XXII-санлы ҚР Нызамына тийкар өзгерислер киргизилген)*

Мәмлекетлик билимлендириў стандартларына сәйкес келген жағдайда Қарақалпақстан Республикасы менен Өзбекстан Республикасы хәм сырт ел мәмлекетлериниң хукиметлери арасындағы еки тәрәплеме келисимлер тийкарында хәр еки тәрәптиң мағлыўмат ҳаққындағы хужетлери белгиленген тәртипте өз-ара тән алыныўы мүмкин.

Тийисли басқыштағы билим алыўды тамамлаған тәрәплерге белгиленген үлгидеги мағлыўматнама бериледи.

Мәмлекет тастыйылаған үлгидеги мағлыўмат ҳаққындағы хужет нәўбеттеги басқыштағы билимлендириў мәкеемлеринде билим алыўды даўам еттириў яки тийисли қәнигелик бойынша ислеў хуқықын бередиди.

III. Билимлендириў процесси қатнасыўшыларын социаллық қорғаў

20-статья. Билим алыўшыларды социаллық қорғаў

Билимлендириў мәкемесинде билим алыўшылар нызам актлерине хәм нормативлик хужетлерге муўапық қолайлықлар, стипендия хәм жатақхана менен тәмийнленеди.

21-статья. Билимлендириў мәкемелери хызметкерлерин социаллық қорғаў

Билимлендириў мәкемелери хызметкерлерине жумыс ўақтының қысқартылған мүддети белгиленеди, ҳақы төленетуғын жыллық узайтылған дем алыслар хәм нызам актлеринде нәзерде тутылған жеңилликлер бериледи.

Билимлендириў мәкемелери мийнет ҳақыға мөлшерленген қолда бар қаржылар шегинде ғәрезсиз рәўиште ставкалар, лаўазымлық окладларға дифференцияластырылған үстеме белгилеўге хәм мийнет ҳақы төлеў және хошамтелеўдиң хәр қыйлы түрлерин қолланыў хуқықына ийе.

22-статья. Жетим балаларды хәм ата-аналарының ямаса олардың басқа нызамлы ўәкилликлериниң қәўендерисиз қалған балаларын оқытыў

Жетим балаларды яки ата-аналарының ямаса басқа нызамлы ўәкилликлериниң қәўендерисиз қалған балаларды оқытыў хәм оларды бағыў мәмлекеттиң толық тәмийнлениўи тийкарында нызам актлеринде белгиленген тәртипте әмелге асырылады.

23-статья. Физикалық ямаса руўхый раўажланыўында кемислиги болған балалар хәм өспиримлерди оқытыў

Физикалық ямаса руўхый раўажланыўында кемислиги болған, сондай ақ узақ ўақыт емлениўге мүтәж балалар хәм өспиримлерди оқытыў, оларды тәрбиялаў, емлеў ушын арнаўлы билимлендириў мәкемелери шөлкемлестириледи. Балалар хәм өспиримлерди усы билимлендириў мәкемелерине жиберилеў яки олардан шығарыў ата-аналарының ямаса басқа нызамлы ўәкилликлериниң ыразылығы менен

психологиялық-медициналық-педагогикалық комиссияның жуўмағына муўапық әмелге асырылады.

Арнаўлы билимлендириў мәкемелериниң оқыўшылары жартылай ямаса толық түрде мәмлекет тәмийнлениўинде болады.

24-статья. Социаллық жәрдемге ҳәм тиклениўге мүтәж болған адамлар ушын оқыў-тәрбия мәкемелери

Айрықша шараятларда тәрбияланыў ҳәм оқыўға мүтәж балалар менен өспиримлер ушын олардың билим алыўын, кәсипке таярлығын, социаллық тиклениўин тәмийнлейтуғын арнаўлы оқыў-тәрбия мәкемелери шөлкемлестириледі.

Еркинлигинен айырылған түрдеги жазаны орынлаў мәкемелеринде сақланып атырған адамлардың билим алыўы ҳәм өз бетинше билим алыўы ушын нызам актлеринде белгиленген тәртипте шараятлар жаратылады.

IV. Билимлендириў системасын басқарыў

25-статья. Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңесиниң билимлендириў тараўындағы ўәкилликлери

Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңесиниң билимлендириў тараўындағы ўәкилликлерине төмендегилер киреди:

билимлендириў тараўында бирден-бир мәмлекетлик сиясатты әмелге асырыў;
билимлендириў тараўында мәмлекетлик басқарыў уйымларына басшылық етиў;

билимлендириўди раўажландырыў бағдарламаларын ислеп шығыў ҳәм иске асырыў;

билимлендириў мәкемелерин шөлкемлестириў, қайта шөлкемлестириў ҳәм сапластырыў тәртибин белгилеў;

билимлендириў мәкемелерин аккредитациядан, педагог, илимий кадрларды аттестациядан өткеріў тәртибин белгилеў;

басқа мәмлекетлердиң билимлендириў мәкемелерине Қарақалпақстан Республикасының аймағында билимлендириў жумысы менен шуғылланыў ҳуқықын беретуғын рухсатнамалар бериў;

нызам актлерине муўапық сырт ел мәмлекетлериниң билимлендириў ҳаққындағы ҳужжетлерин тән алыў ҳәм бул ҳужжетлердиң эквивалент екенлигин есапқа алыў тәртибин белгилеў;

мәмлекетлик билимлендириў стандартларын тастыйықлаў;

мәмлекет тәрәпинен тастыйықланған үлгидеги билими ҳаққындағы ҳужжетлерди тастыйықлаў ҳәм оларды бериў тәртибин белгилеў;

мәмлекетлик грантлардың муғдарын ҳәм билимлендириў мәкемелерине қабыл етиў тәртибин белгилеў;

мәмлекетлик жоқары оқыў орынларының ректорларын тайынлаў бойынша сәйкес орынларға усыныс бериў;

билим алыўшыларды аккредитация етилген бир билимлендириў мәкемесинен басқасына өткерий тәртибин белгилеў;

нызам актлерине муўапық басқа да ўәкиликлер.

26-статья. Билимлендириўди басқарыў бойынша ўәкиликли мәмлекетлик уйымлардың ҳуқықлары

Билимлендириўди басқарыў бойынша ўәкиликли мәмлекетлик уйымлардың ҳуқықларына төмендегилер киреди:

билимлендириў тараўында бирден-бир мәмлекетлик сиясатты әмелге асырыў;

билимлендириў мәкемелери жумысын байланыстырыў ҳәм методикалық мәселелерде оларға басшылық етиў;

мәмлекетлик билимлендириў стандартлары, қәнигелердин билим дәрежеси ҳәм кәсиплик таярлығына болған талаплардың орынланыўын тәмийинлеў;

оқытыўдың алдыңғы усыллары менен жаңа педагогикалық технологияларды, билимлендириўдин техникалық ҳәм мағлыўмат қуралларын оқыў процесине енгизиў;

оқыў ҳәм оқыў-методикалық әдебиятларды дәретиў және басып шығарыўды шөлкемлестириў;

билимлендириў мәкемелеринде ҳуқықый билим ҳәм тәрбияға, қәнигелердин кәсиплик таярлығының сапасын асырыўға қаратылған ис-илажлар ислеп шығыў, коррупцияға қарсы гүресий тараўындағы мәмлекетлик сиясаттың тийкарғы бағдарларын есапқа алған ҳалда билимлендириў бағдарламаларын турақлы жетилистирип барыў; *(ҚР ЖК 18.08.2018-ж. 167/XXII-санлы ҚР Нызамына тийкар өзгерислер киргизилген)*

билим алыўшылардың жуўмақлаўшы мәмлекетлик аттестациясы ҳәм мәмлекетлик билимлендириў мәкемелеринде экстернат ҳаққындағы режелерди тастыйықлаў;

мәмлекетлик жоқары билим орнының ректорын тайынлаў ҳаққында сәйкес ҳүкиметлик уйымға усыныслар киргизиў;

педагогикалық хызметкерлерди таярлаўды, олардың маманлығын арттырыўды ҳәм қайта таярлаўды шөлкемлестириў;

нызам актлерине муўапық басқа да ўәкиликлер.

27-статья. Орынлардағы мәмлекетлик ҳәкимият уйымларының билимлендириў тараўындағы ўәкиликлери

Орынлардағы мәмлекетлик ҳәкимият уйымлары:

билимлендириў мәкемелери жумысының регионларды социаллық-экономикалық раўажландырыў талапларына муўапықлығын тәмийинлейди;

билимлендириу мекемелерин шөлкестиреди, қайта шөлкестиреди хэм сапластырады (республика бийлигинде болған мекемелер буған кирмейди), олардың уставларын дизимге алады;

өз аймағындағы билимлендириу мекемелерине өзиниң ўәкилликери шеклеринде қаржыландыруу муғдарларын хэм жеңилликлерди белгилейди;

билимлендириудин сапасына хэм дәрежесине, сондай ақ педагог кадрлардың кәсиплик жумысына болған мәмлекетлик талаптардың сақланыуын тәмийнлейди; нызам актлерине муўапық басқа да ўәкилликлерди әмелге асырады.

28-статья. Билимлендириу мекемесин басқаруу

Билимлендириу мекемесин оның басшысы басқарады%

Билимлендириу мекемелеринде нызам актлерине муўапық жумыс алып баратуғын жәмийетлик басқаруу уйымлары шөлкестирилиуи мүмкин.

29-статья. Билимлендириу тарауындағы мәмлекетлик басқаруу уйымлары менен мәмлекетлик емес билимлендириу мекемелери арасындағы өз-ара қатнасықлар

Билимлендириу тарауындағы мәмлекетлик басқаруу уйымлары мәмлекетлик емес билимлендириу мекемелеринде билимлендириу ҳаққындағы нызам актлериниң сақланыуын қадағалайды.

Мәмлекетлик емес билимлендириу мекемелери билимлендириу ҳаққында нызам актлерин бузған жағдайда, аккредитация еткен уйымлар олардың жумысын нызам актлерине муўапық тоқтатып қойыуға ҳақылы.

Мәмлекетлик емес билимлендириу мекемелерине қабыл етиу мәмлекетлик оқыу орынлары ушын белгиленген тәртипте хэм мүддетлерде әмелге асырылады.

V. ЖУЎМАҚЛАНҒАН РЕЖЕЛЕР

30-статья. Ата-аналар ямаса нызамлы ўәкиллердин миннетлери

Жас өспиримлердин ата-аналары ямаса олардың нызамлы ўәкиллери баланың нызамлы ҳуқықларын және мәплерин қорғауға миннетли хэм олардың тәрбиясы, мектепке шекемги, улыўма орта, орта арнаўлы, кәсип-техникалық билим алыуы ушын жуўапкер болады.

31-статья. Билимлендириудин қаржыландыруу

Мәмлекетлик билимлендириу мекемелерин қаржыландыруу республикалық хэм жергиликли бюджет қаржылары, сондай-ақ бюджеттен тысқары қаржылар есабынан әмелге асырылады.

32-статья. Билимлендириўди раўажландырыў қорлары

Билимлендириўди раўажландырыў қорлары нызам актлеринде белгиленген тәртипте юридикалық, физикалық тәреплердин, соның ишинде сырт елли юридикалық ҳәм физикалық тәреплердин ықтыярлы төлемлери есабынан шөлкемлестирилиўи мүмкин.

33-статья. Халықаралық бирге ислесиў

Билимлендириў мәкемелери билимлендириў машқалалары бойынша халықаралық бирге ислесиўге қатнасады, шет мәмлекетлердин тийисли оқыў орынлары менен тиккелей байланыслар орнатыў, нызам актлеринде белгиленген тәртипте олар менен бирликтеги оқыў орынларын шөлкемлестириў ҳуқықына ийе болады.

34-статья. Билимлендириў ҳаққында нызам актлерин бузғаны ушын жуўапкершилик

Билимлендириў ҳаққындағы нызам актлерин бузыўда айыплы болған адамлар белгиленген тәртипте жуўапкер болады.